

Regionala utvecklingsnämndens protokoll 2021-04-27

Sammanträdesdatum: 2021-04-27

Tid: 10:00 – 14:00

Plats: C308 och Teams

§ 35 - 57

Beslutande

Tomas Vedestig (SJVP) ordf
Anders Josefsson (M) vice ordf
Doris Messner (SJVP)
Refika Maglic (SJVP)
Kenneth Backgård (SJVP)
Birgit Meier Thunborg (M)
Nils-Olov Lindfors (C)

Anna Kostet (V) till §41
Jan-Anders Perdahl (V) fr §42
Helena Öhlund (S)
Lennart Thörnlund (S)
Anita Gustavsson (S)
Daniel Persson (S)
Lage Hortlund (SD)

Övriga närvarande

Glenn Berggård (V)
Magnus Häggblad (SD)
Anna Lindberg
Janus Brandin

Hanna Harila
Lena Lövgren
Anders Öberg (S)

Sekreterare

Martin Karlsson

Justerat den

Justerat den

Tomas Vedestig, ordförande

Lennart Thörnlund, justerare

Innehållsförteckning

Tema: Omställningen	3
Tema: Projekthandläggning – kultur och näringsliv	4
Val av protokolljusterare	5
Fastställande av slutlig föredragningslista.....	6
Delgivningar och avrapporteringar till regionala utvecklingsnämnden 2021-04-27	7
Delegationsbeslut anmälda till regionala utvecklingsnämnden 2021-04-27..	8
Regionala utvecklingsdirektörens rapport 2021-04-27	9
Aktuell påverkan och samverkan 2021-04-27.....	10
Uppföljning internkontroll 2020 Regionala utvecklingsnämnden	14
Erbjudande att upprätthålla en funktion som regional bredbandskoordinator 2021-2025.....	16
Erbjudande att upprätthålla en funktion som regional digitaliseringskoordinator 2021-2025	19
Regionala prioriteringar bredbandsstöd 2021	22
Region Norrbottens trafikbeställning	26
Tilläggsfinansiering Norrtåg	31
Medlemskap i Föreningen Sveriges Vatten- och vindkraftskommuner och regioner, FSV	33
Förslag till inriktning för Interreg Aurora för programperioden 2021-2027	35
Handlingsplan 2021-2023, regional överenskommelse om samverkan med civilsamhället.....	38
Yttrande Skogsutredningen SOU 2020:73	41
Yttrande över remiss SOU2020_78 Tillgängliga stränder-ett mer differentierat strandskydd.....	44
Yttrande över innovation som drivkraft -från forskning till nytta.....	46
Yttrande över promemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar inom sammanhållningspolitiken	49
Medverkan i plattformar för genomförande av smart specialiseringsstrategi	51
Medfinansiering Leader Tornedalen förlängningsår 2021-2022.....	55

§ 35

Tema: Omställningen**Ärendet**

Anna Lindberg informerar nämnden om den nya organisationen och de förändringar som omställningen innebär för regionala utvecklingsavdelningens olika verksamhetsområden.

§ 36**Tema: Projekthandläggning – kultur****Ärendet**

Hanna Harila berättar detaljerat för nämnden om hur kulturenheten arbetar med projekthandläggning, från fullmäktiges kulturplan till utbetalning och uppföljning.

§ 37

Val av protokolljusterare

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att utse Lennart Thörnlund (S) att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 38

Fastställande av slutlig föredragningslista

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att fastställa föredragningslistan.

§ 39**Delgivningar och avrapporteringar till regionala utvecklingsnämnden 2021-04-27**

Dnr 00234-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutat att godkänna redovisningen och lägga ärendet till handlingarna.

Ärendet**Genomförda möten**

- Dialogmöte med Sametinget 31 mars 2021
- Årsstämmor 16 april och 19 april genomförda
- Internationellt möte om hållbara transporter med hjälp av vätgas
- North Sea Baltic korridorsforum om medel för infrastruktursatsningar. Anordnades av EU kommissionen DG Move och samordnaren för TEN-T korridoren.
- Alternative fuels infrastructure deployment on the North Sea-Baltic Corridor – best practice and available financing schemes at EU level, with a focus on hydrogen”. Anordnades av EU kommissionen DG Move och samordnaren för TEN-T korridoren.

Information till nämnden

- Distans- och decentraliserad utbildning

Avrapportering

- Norrlandsfondens årsredovisning och hållbarhetsredovisning 2020
- Regeringens vårbudget 2021 – presenterades 15 april 2021
- Regeringens infrastrukturproposition 2021 – presenterades 16 april 2021

Protokoll

- Kulturbereidningen 11 februari 2021

§ 40

Delegationsbeslut anmälda till regionala utvecklingsnämnden 2021-04-27

Dnr 00200-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lägga redovisade delegationsbeslut till handlingarna.

Ärendet

Följande delegationsbeslut redovisas:

Regionala utvecklingsnämndens ordförande

- Yttrande över Finansdepartementets promemoria om *Nedstängningsstöd*, (dnr RUN 00407-2021)

Regional utvecklingsdirektör

- Yttrande över *Förslag till uppdaterat åtgärdsprogram för havsmiljön och tillhörande miljökonsekvensutredning* (dnr RUN 00544-2020)

Avdelningen för regional utveckling

Delegationsbeslut regionala projektstöd februari-mars 2021 (bilaga)

§ 41**Regionala utvecklingsdirektörens
rapport 2021-04-27**

Dnr 00199-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Regionala utvecklingsdirektörens rapport enligt bilaga.

Bilaga:

Regionala utvecklingsdirektörens rapport 2021-04-27

§ 42

Aktuell påverkan och samverkan 2021-04-27

Dnr 00231-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att

1. Informationen om kommande internationella möten läggs till handlingarna.
2. Informationen om påverkansfrågorna läggs till handlingarna.
3. Informationen om antagna Europaforum positioner läggs till handlingarna.
4. Ställa sig bakom att Europaforum tar fram förslag till positioner inom EU:s gröna omställning, EU:s transeuropeiska transportnätverk och tillväxt i små arbetsmarknadsregioner.

Yttrande till beslutsförslaget

Region Norrbotten arbetar för ett tydligt regionalt ledarskap. Tillsammans med andra aktörer driver regionen påverkansarbete så beslut på nationell och EU nivå ska vara gynnsamma för länet och organisationen.

Sammanfattning

Ärendet samlar Region Norrbottens aktuella påverkan och samverkan i regionala utvecklingsfrågor som har nationell och internationell karaktär.

Ärendet

Medskick till kommande möten

Dagordningarna inför olika nationella och internationella möten kan komma med kort framförhållning och finns således inte med i kallelsen. Under denna punkt finns det möjlighet att muntligt lyfta och diskutera aktuella frågor

- Inbjudan till regionråd Nils-Olov Lindfors att ingå i en internationell arbetsgrupp om green steel.
- Inbjudan till regionråd Nils-Olov Lindfors om medverkan på EU kommissionens seminarium om framtagandet av territoriell omställningsplan för Norrbotten.

Aktuellt med koppling till de beslutade påverkansfrågorna

Några av ärenden på dagens sammanträde berör nämndens beslutade påverkansfrågor.

Ärendenamn	Påverkansfråga
Medlemskap i Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner (FSV)	Regionala naturresursavgifter
Regionala prioriteringar för bredband 2021	Medel till bredband
Remissyttrande strandskyddsutredning	Strandskydd
Remissyttrande skogsutredningen	Hållbart skogsbruk

Vad gäller Norrbotniabanan så ingår den nu, som en del av Botniska korridoren i EU:s prioriterade transportkorridor ScanMed. Region Norrbotten kan därmed delta i korridorforum för ScanMed och påverka insatser längs korridorens sträckning Valetta, Malta – Luleå/Haparanda/Narvik. Region Norrbotten deltar dessutom, som enda region i Sverige, även i korridorforum för motsvarande korridor genom Finland, North Sea Baltic, med anslutning till Luleå hamn.

Angående påverkansfrågan hållbart skogsbruk så har Naturskyddsföreningens länsförbund i norr inkommit med en skrivelse till Europaforum norra Sverige där de ställer flera frågor angående positionen om EUs taxonomi som Europaforum antog i december 2020. Europaforums svar på skrivelsen finns bifogat.

Återrapportering av antagna positioner

Europaforum norra Sverige (EFNS) tar med jämna mellan rum positioner i aktuella påverkansfrågor. Nedan listas positionerna som är antagna sedan senaste regionala utvecklingsnämnden den 23 februari 2021.

Biodiversitet – bindande lagstiftning för återställande av natur

EFNS välkomnar EU:s strategi för biologisk mångfald och ser positivt på initiativ som bidrar till en ökad biologisk mångfald och friska ekosystem. Ekosystemen förser oss med livsmedel, bioenergi och material till olika produkter. Ekosystem som binder kol är viktiga i klimatarbetet. Friska ekosystem kan leverera ett brett spektrum av ekosystemtjänster, inte minst för människors välmående och interaktion med naturen. EFNS vill härmed föra fram våra perspektiv i EU:s arbete med bindande mål för återställande av natur. EFNS ståndpunkter i korthet:

- Sverige har kommit långt i arbetet med ett hållbart skogsbruk, bland annat genom en skogsvårdslag som ställer krav på både biologisk mångfald och skogstillväxt
- Jordbruket i norra Sverige bidrar till den biologiska mångfalden och behöver goda förutsättningar
- Hållbart brukande bör vara det främsta verktyget för att skydda biologisk mångfald

- Redovisningen av skyddad areal och naturtypsrapporteringen måste utvecklas så att den blir jämförbar
- Initiativet om återställande av natur måste ta hänsyn till olika förutsättningar inom olika delar av EU
- Stöd till forskning och innovation för att stärka kunskapsbasen för biologisk mångfald och återställande av natur.

EU:s skogsstrategi

Som ett led i EU:s gröna giv tänker kommissionen lägga fram en ny skogsstrategi som ska utgå från strategin för biologisk mångfald, omfatta skogens hela kretslopp och främja skogens många tjänster. Strategin ska skapa förutsättningar för friska och motståndskraftiga skogar som bidrar till biologisk mångfald, klimatmål, försörjningstrygghet och en cirkulär bioekonomi. Fokus kommer att ligga på skydd, återställande och hållbar skötsel av skogar i EU och på skogar i övriga världen som inte omfattas av andra initiativ.

Medskick till planerade positioner för antagande på rapportörmöte 4 maj

Norra Sveriges industri i EU:s gröna omställning

Investeringar i olika typer energilagring exempelvis av vätgas och produktion av förnybar el skapar en ökad möjlighet att främja hållbar tillväxt och att generera nya arbetstillfällen. EU:s kombination av regleringar och stimulanser till stöd för den gröna omställningen bör genomföras i nära samverkan med industrin och regionernas insatser. Norra Sveriges industri har unika förmågor och resurser som är nödvändiga för att uppnå Europas höga ambitioner om minskad klimatpåverkan och den gröna omställningen.

EU:s transeuropeiska transportnätverk (TEN-T)

Målet med TEN-T är att underlätta transporter i Europa och minska regionala, ekonomiska och sociala skillnader genom att bygga en sammanlänkad infrastruktur för lufttrafiken, vägtrafiken, järnvägstrafiken och sjöfarten.

Medskick till planerade positioner

Säkerställa tillväxt i små arbetsmarknadsregioner

EFNS planerar en position för att öka kompetensen på EU nivå kring förutsättningarna och möjligheterna för tillväxt i små arbetsmarknadsregioner. Planerat antagande på det årliga forumet 3 juni 2021.

Beslutsunderlag:

Europaforums svar på Naturskyddsföreningens frågor om EFNS taxonomiposition

Europaforum Norra Sveriges synpunkter på EU-kommissionens konsultation om bindande mål för återställande av natur

Protokollsutdrag skickas till:
Regional utvecklingsdirektör

§ 43**Uppföljning internkontroll 2020
Regionala utvecklingsnämnden**

Dnr 00046-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar godkänna uppföljning av internkontrollplan 2020.

Yttrande till beslutsförslaget

Vid revisionens grundläggande granskning av regionala utvecklingsnämnden 2019 framkom att nämnden inte haft en helt tillräcklig intern kontroll under år 2019. Nämnden hade inte antagit en egen internkontrollplan utan ingick i regionstyrelsens internkontrollplan. Vid regionala utvecklingsnämndens möte 2020-06-02 fastslogs att nämnden årligen ska besluta om en internkontrollplan. Vid samma möte beslutades 2020 års internkontrollplan.

Sammanfattning

Uppföljningen av regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan 2020 visar att egenkontrollen av att slutrapport vid avslutade egna regionala projektsatsningar (ERP) inkommit innan slututbetalning sker är tillfredsställande.

Ärendet

Syftet med intern kontroll är att främja en fungerande ledning av Region Norrbottens verksamhet genom att förebygga och hantera risker, dra fördelar av möjligheter och starka sidor, kontinuerligt utveckla verksamheten samt utvärdera verksamhetens resultat. Intern kontroll är en del av regionens verksamhets- och ekonomistyrning.

Nedan redovisas en uppföljning de regionala utvecklingsnämndens internkontrollmoment som nämnden beslutat om i juni 2020. I uppföljningen redovisas resultaten av genomförda internkontrollmoment samt de eventuella förbättringsåtgärder som vidtagits eller planeras.

Skriftlig slutrapport vid avslutade ERP satsningar

Efter ett projekts avslut ska projektet slutredovisas i en skriftlig slutrapport. I samband med inlämnandet av rapporten sker den sista slutrekvireringen av medel. Om en projektägare inte lämnar in en slutrapport i samband med slutrekvireringen finns risk för att regionen betalar ut medel till projekt som inte är slutförda. Region Norrbotten tappar även kunskap om projektets förväntade resultat och hur effekter realiserar.

Kontroll har gjorts av ERP-projekt som beslutats under åren 2017-2019 och slutrapporterats senast 2020-12-31. Granskningen har genomförts under februari månad 2021. Antalet projekt uppgår till 37 stycken och omfattar 20

miljoner kronor. Urvalet har varit de 10 projekt som erhållit ekonomiskt stöd om minst 0,6 miljoner kronor per projekt. Totalt har de 10 projekten beviljats stöd med 13,4 miljoner kronor.

Resultatet av kontrollen visar att samtliga projektägare lämnat in en skriftlig slutrapport i samband med slutrekvisitionen.

Egenkontrollen sker löpande av granskarna vid avdelningen för regional utveckling i samband med att sista utbetalningen ska genomföras.

Beslut om åtgärd

Egenkontrollerna ska fortsätta enligt upparbetad rutin

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

Ekonomi- och planeringsdirektör

§ 44**Erbjudande att upprätthålla en funktion som regional bredbandskoordinator 2021-2025**

Dnr 00658-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godta regeringens erbjudande att upprätthålla en funktion som regional bredbandskoordinator för perioden 2021-2025.

Yttrande till beslutsförslaget

Den nationella satsningen är välkommen och bidrar till att Region Norrbotten kan intensifiera sitt arbete med att öka tillgången till bredband i hela Norrbotten. Det är av vikt att uppdraget genomförs av Region Norrbotten för att säkerställa koppling till den politiska beslutsprocessen och synergier med andra regionala utvecklingsfrågor.

Sammanfattning

Regeringen förlänger erbjudandet om regionala bredbandskoordinatorer till varje region för perioden 2021-2025. Regeringen bedömer att den tidigare satsningen på regionala bredbandskoordinatorer har bidragit till att utveckla regeringens bredbandsmål. De konstaterar att skillnaderna i tillgång till bredband mellan tätort/småort och landsbygd minskar, men det är fortfarande en ojämn geografisk fördelning av tillgången till bredband i landet. Geografiska aspekter är ett exempel på kvarvarande faktorer som påverkar möjligheter att nå målen i regeringens bredbandsstrategi och därför ser regeringen ett fortsatt behov av att främja bredbandsutbyggnaden.

Regeringen beviljar regionen högst 857 000 kr årligen under perioden 2021-2025 för uppdraget.

Ärendet

Regeringen erbjuder regionerna och Gotlands kommun att upprätthålla en funktion som regional bredbandskoordinator under perioden 2021-2025. De regionala bredbandskoordinatorerna bedöms bidra till regeringens bredbandsmål och bredbandsstrategi. Skillnaderna i tillgång till bredband mellan tätort/småort och landsbygd minskar, men det är fortfarande en ojämn geografisk fördelning av tillgången till bredband i landet. Geografiska aspekter är ett exempel på kvarvarande faktorer som påverkar möjligheter att nå målen i regeringens bredbandsstrategi och därför ser regeringen ett fortsatt behov av att främja bredbandsutbyggnaden. Staten tillför även stödmedel för att komplettera marknadens investeringar och behöver identifiera hinder för utbyggnad, analysera möjliga lösningar samt att även bidra till en god samverkan mellan de aktörer som har viktiga roller i utbyggnaden.

De regionala bredbandskoordinatorerna ska, med beaktande av de regionala förutsättningarna, verka för övergripande samordning och samarbete i bredbandsfrågor, när det gäller såväl fast som mobil digital infrastruktur i syfte att bidra till att regeringens bredbandsmål uppnås. De nationella digitaliserings- och bredbandsstrategierna ska beaktas i arbetet.

De regionala bredbandskoordinatorerna ska ha följande uppgifter:

- Verka främjande för att öka tillgång till effektiva, säkra och robusta elektroniska kommunikationer (bredband) i länen.
- Ingå i, och vid behov utveckla, regionala nätverk för kontinuerligt erfarenhetsutbyte, spridning av goda exempel och kommunikation för relevanta aktörer i frågor kopplade till bredband.
- Hålla sig informerade samt sprida information inom länet om initiativ som är relevanta för uppdraget.
- Främja länsöverskridande samarbeten kring bredbandsutbyggnad.
- Upprätthålla en kontinuerlig kontakt med Post- och telestyrelsen (PTS), som utgör en stödfunktion för bredbandskoordinatorerna samt delta i det nätverk som PTS tillhandahåller.
- Bistå PTS i redovisning av hur verksamheten som regional bredbandskoordinator bedrivits.
- Vid behov samverka med PTS i bredbandsrelaterade frågor och på begäran bistå PTS att sammanställa ett underlag, för att myndigheten ska kunna besluta om prioriterade byggnader inom de av PTS utpekade stödområdena i regionen. Sammanställningen ska utgå från befintliga analyser och tillvarata särskilda geografiska och andra specifika förutsättningar. Underlaget ska levereras inom en tidsram som PTS anger. Framtagandet av underlag ska ske i samverkan med relevanta aktörer på lokal och regional nivå och framförallt med länsstyrelsen och kommuner.

Finansiering

Regeringen beviljar årligen 2021-2025 högst 857 000 kr per region. Medlen för 2021 ska rekvireras senast 1 december 2021 och medlen för 2022-2025 ska rekvireras senast 31 mars respektive år hos PTS. Varje aktörer som rekvirerar medel ska senast 31 januari respektive år 2021-2024 redovisa, enligt anvisningar från PTS, hur verksamheten har bedrivits och hur den har bidragit till att nå regeringens bredbandsmål. Eventuella återstående medel ska återbetalas till PTS.

Bredbandskoordinatorns tidigare arbete i Norrbotten

Inom ramen för bredbandskoordinatorns arbete har regionen arbetat med att skapa förutsättningar för bredbandsutbyggnad genom stöd till kommuner. Då Norrbotten är ett län med stora avstånd och glesbygder behöver olika tekniska lösningar för bredband som alternativ till fiber finnas. Bredbandskoordinatorerna har även belyst de regionala konsekvenserna av den nya nationella bredbandsmodellen som Post- och telestyrelsen har arbetat fram.

På grund av anställningsstoppet har regionen under perioden 2019-2020 använd IT Norrbotten till delar av uppdraget som regional bredbandskoordinator (20-40 procent). Det har fungerat bra kunskapsmässigt men synergier med övriga regionala utvecklingsfrågor har gått om intet. Det är av vikt att uppdraget bredbandskoordinator finns på avdelningen för regional utveckling.

Social hållbarhet

Tillgång till bredband oavsett var i landet och länet du bor är viktigt för att inte skapa och bidra till utanförskap. Bredband skapar förutsättningar för digitalisering som kan öka/förbättra samhällsservicen och vård på distans.

Miljömässig hållbarhet

Tillgång till bredband innebär att resor kan ersättas av digitala möten.

Ekonomisk hållbarhet

Tillgång till bredband är ett måste för att näringslivet ska kunna digitaliseras. Även i områden där marknadskrafterna inte sköter utbyggnaden.

Beslutsunderlag:

Regeringsbeslut erbjudande att upprätthålla en funktion som regional bredbandskoordinator för perioden 2021-2025

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 45**Erbjudande att upprätthålla en funktion som regional digitaliseringskoordinator 2021-2025**

Dnr 00064-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godta regeringens erbjudande att upprätthålla en funktion som regional digitaliseringskoordinator för perioden 2021-2025.

Yttrande till beslutsförslaget

Den nationella satsningen är välkommen och bidrar till att Region Norrbotten kan fortsätta sitt arbete med att utveckla hela Norrbotten med hjälp av digitalisering.

Sammanfattning

Regeringen förlänger erbjudandet om regionala digitaliserings koordinatörer till varje region för perioden 2021-2025. Regeringen bedömer att satsningen på regionala digitaliseringskoordinatorer 2018-2020 har bidragit på ett positivt sätt vad gäller övergripande och strategisk samverkan för att främja digitaliseringen och gör bedömningen att det finns skäl att fortsätta satsningen för ytterligare en tidsbegränsad period. Region Norrbotten har under perioden 2018-2020 genomfört insatser som syftar till att öka samhällsservicen med hjälp av digitalisering.

Regeringen beviljar regionen högst 1 000 000 kr årligen under perioden 2021-2025 för uppdraget.

Ärendet

Regeringen erbjuder regionerna och Gotlands kommun att upprätthålla en funktion som regional digitaliseringskoordinator under perioden 2021-2025. De regionala digitaliseringskoordinatorerna ska, med utgångspunkt i regeringens nationella digitaliseringsstrategi och med beaktande av de regionala förutsättningarna, bidra till övergripande och strategisk samordning och samverkan mellan relevanta aktörer för att främja digitaliseringen i respektive region. Inom ramen för detta ingår att främja användningen av digitala arbetssätt, verktyg och tjänster. Även regeringens bredbandsstrategi kan beaktas i arbetet.

Denna satsning är en förlängning på den som initierades 2018 och som sträckte sig till 2020. Regeringen såg ett behov av att stärka digitaliseringsfrågornas position i det strategiska utvecklingsarbetet och inom ramen för det regionala tillväxtarbetet. Regeringen bedömer att satsningen på regionala digitaliseringskoordinatorer har bidragit på ett positivt sätt vad gäller övergripande

och strategisk samverkan för att främja digitaliseringen samt att det finns skäl att fortsätta satsningen för ytterligare en tidsbegränsad period. En ökad samverkan i länen kan ha stor betydelse för att kunna ta till vara möjligheterna som digitaliseringen innebär och för att hantera de offentliga åtagandena i ett allt mer digitaliserat samhälle.

De regionala digitaliseringskoordinatorerna ska ha följande uppgifter:

- Verka främjande för att digitaliseringen integreras i det regionala tillväxtarbetet utifrån uppgifternas som anges i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Detta med utgångspunkt i regeringens nationella digitaliseringsstrategi och dess delmål.
- Stötta nätverk, sprida relevant information i länet till relevanta aktörer för att öka kunskap och förutsättningar för att dirkgenom dra nytta av ny teknik och digital innovation.
- Verka för att identifiera förbättringsområden inom området digitalisering kopplat till den nationella digitaliseringsstrategin och det regionala tillväxtarbetet.
- Samverka med Tillväxtverket och delta i det nätverk som myndigheten tillhandahåller.
- Bistå Tillväxtverket med uppföljning och analys av hur verksamheten bedrivits samt vilka behov och utmaningar som kunnat påvisas.

Finansiering

För ändamålet beviljar regeringen årligen 2021-2025 högst 1 000 000 kr per region och Gotlandskommun. Medel för 2021 ska rekvireras senast 15 november 2021 och medlen för 2022-2025 ska rekvireras senast den 31 mars respektive år hos Tillväxtverket. Varje region som rekvirerat medel ska, enligt anvisningar från Tillväxtverket, redovisa hur verksamheten har bedrivits. Eventuella outnyttjade medel återbetalas till Tillväxtverket.

Digitaliseringskoordinatorns arbete 2018-2020 i Norrbotten

För att alla ska kunna ha god tillgång till tjänster och service, oavsett boendeställe, krävs innovativ digitalisering och fortsatt utbyggnad av digital infrastruktur. Under perioden 2018-2020 har därför digitaliseringskoordinatorns aktiviteter i huvudsak fokuserats på digitala tjänster för serviceutveckling i gles- och landsbygder. Detta har bland annat skett inom ramen för projektet DigiBy där Region Norrbotten samverkar med Luleå tekniska universitet. Under uppdragsperioden 2018-2020 har digitaliseringskoordinatorns arbete och medverkan bland annat resulterat i följande:

- Initiativ till och framtagande av, kommunikationsmaterial till Norrbottens stadsnät för att använda för att stimulera anslutning av fler hushåll till befintliga och nya fibernät.
- Revision av den regionala serviceplanen (RSP) avseende landsbygdens behov av digitaliseringslösningar.
- Medverkan i uppstart och framdrift av projektet Predictive Movement. Projektet syftar till att skapa en digital plattform som blir en samver-

kansplats för transporter av människor och gods med hjälp av artificiell intelligens (AI). I första etappen ska projektet lösa samhällsutmaningen med paketleveranser på landsbygderna. Plattformen kommer att under våren att testas i bl.a. Pajala och Arjeplog. Inom ramen för projektet kommer även tester med drönare att genomföras.

- Etablerad dialog med Norrbottens E-nämnd om samordning av insatser för att underlätta digitalisering i Norrbotten genom att bland annat organisationsövergripande koppla samman olika utvecklingsinsatser och upphandlingar.
- Uppstart av pilotprojekt tillsammans med Regionbiblioteket där bokbusspersonal i länet får utbildning för att kunna bistå låntagarna med grundläggande vägledning och frågeställningar om digitalisering.

Social hållbarhet

Satsningen bidrar till att minska skillnader mellan grupper, branscher och områden där digitaliseringen nått olika långt. Digital tillgång till information om andra kulturer, levnadssätt, värderingar och normer skapar möjligheter till ökat socialt ansvarstagande, jämlikhet och jämställdhet.

Miljömässig hållbarhet

Digitalisering skapar möjlighet till effektivare och miljövänligare infrastruktur, transporter, hållbar energiförsörjning genom minskat behov av resor och transporter.

Ekonomisk hållbarhet

Långsiktiga investeringar i digitaliseringsåtgärder kan bidra till hållbart företagande, fler innovationer, effektivare resursutnyttjande och genom detta förbättrade kundupplevelser.

Beslutsunderlag:

Regeringsbeslut erbjudande att upprätthålla en funktion som regional digitaliseringskoordinator för perioden 2021-2025.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 46**Regionala prioriteringar bredbandsstöd 2021**

Dnr 00228-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna prioriteringar för bredbandsstöd 2021.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Jan-Anders Perdahl (V) yrkar att Region Norrbotten även bör prioritera utifrån följande kriterier:

- Främjande av anslutningar till samhällskritiska funktioner
- Samordning med andra insatser, samt
- Beaktande av långa avstånd till närmaste nod i befintligt nät.

Ordföranden ställer Jan-Anders Perdahls tilläggsyrkande under proposition och finner att nämnden avslår yrkandet.

Reservationer

Jan-Anders Perdahl (V) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Yttrande till beslutsförslaget

Behovet av utbyggnad av bredband är stort och satsningen ger förutsättningar för att det ska vara bra att bo, leva och verka i hela länet. Prioriteringarna ger maximalt stödutfall till länet.

Sammanfattning

De regionala prioriteringarna för bredbandsstödet 2021 utgår från följande kriterier:

- Främjande av anslutningar till hushåll; det vill säga stadigvarande bostäder där minst en person är folkbokförd
- Främjande av företagande och näringsliv samt andra verksamheter
- Beaktande av känd efterfrågan från slutanvändare
- Beaktande av områdesspecifika förutsättningar som innebär sämre förutsättningar för bredbandsutbyggnad
- Områden som har utmaningar med postservice, mobiltäckning, eller har sämre tillgång till ombud för grundläggande betaltjänster

Om önskade prioriteringar överstiger 30 procent väljer regionen att ta bort prioriteringar med högsta byggkostnad, tills det att 30 procent uppnås. Dock ska särskilt ömmande projekt som hamnar utanför prövas. Bedömningen är att detta ger maximalt stödutfall till länet.

Ärendet

Bakgrund

Målen för den svenska bredbandsutbyggnaden är högt ställda. Marknaden har nått långt men för att nå målen kommer det även fortsatt att krävas bredbandsstöd. Därför har regeringen gett Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att utlysa bredbandsstöd med start 2020. PTS har i uppdrag att främja bredbandsutbyggnad i alla delar av landet, i enlighet med regeringens bredbandsstrategi. En del i uppdraget är att vara ansvarig myndighet för ett stöd för bredbandsutbyggnad. PTS ska vid hanteringen av stödet verka för en god tillgänglighet till snabbt bredband i hela Sverige, inte minst i mer glest befolkade områden. Det ingår i uppdraget att främja att bredbandsstödet får god geografisk spridning över landet.

PTS ger stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur som möjliggör överföring av data med en hastighet om minst 1 Gbit/s för slutkund. Stöd ges i utpekade områden utanför tätort där det saknas befintliga eller planerade NGA-nät. Både privata och offentliga aktörer kan söka stöd för att bygga ut bredband. Operatörer, stadsnät och fiberföreningar kan söka stödet om de uppfyller kraven.

PTS bredbandsstöd kan sökas för utbyggnad till utpekade byggnader som listas i den så kallade byggnadsförteckningen. Förteckningen tas fram genom en kartläggning där PTS identifierar byggnader i glesbygd, där det inte är kommersiellt gångbart att bygga NGA-nät inom de närmsta tre åren.

De projekt som har lägst genomsnittligt stödbehov per byggnad som ingår i utbyggnadsprojektet får stöd, fram till dess att landsdelens tillgängliga stödmedel är förbrukade. Nyckeltalet sökt stöd per byggnad används alltså för att rangordna projekten. I 2021 års utlysning konkurrerar utbyggnadsprojekten med varandra inom en av tre landsdelar.

Regionen har efter samråd med kommunerna prioriterat byggnader i områden som är särskilt viktiga. Om ett utbyggnadsprojekt inkluderar prioriterade byggnader ger de en fördel när PTS rangordnar projekten. Detta görs genom att regionalt prioriterade byggnader ger ett procentuellt avdrag på det genomsnittliga sökta stödbeloppet per byggnad. Att inkludera regionalt prioriterade byggnader ger alltså projektet en konkurrensfördel. PTS beslut om vilka projekt som beviljas stöd kan inte överklagas.

Regionala prioriteringar

Regionala prioriteringar är en möjlighet för regionen och kommunerna att påverka hur bredbandsstödet tilldelas. Regioners och kommuners lokalkännedom används för att styra mot andra värden än lågt sökt stödbelopp per byggnad vid fördelningen av stödmedel.

Om ett utbyggnadsprojekt inkluderar prioriterade byggnader ger det en fördel när PTS rangordnar projekten. Lägst sökt stödbelopp per byggnad får

stöd, så långt pengarna räcker. Varje prioriterad byggnad ger 2 procent rabatt på det sökta stödbeloppet, när PTS jämför projekt mot varandra.

De viktigaste reglerna är:

- För varje prioriterad byggnad som inkluderas i ett stödprojekt, ges projektet ett avdrag på 2 procent på det sökta stödbeloppet vid konkurrensutsättningen
 - Ett projekt kan maximalt få 50 procent avdrag (mer än 25 byggnader ger inget extra avdrag)
 - Regionen har möjlighet att prioritera 30 procent av byggnaderna som ingår i byggnadsförteckningen (exklusive fritidshus).
 - Fritidshus får inte prioriteras men får dock stöd precis som bostadshus
- PTS har fastslagit vilka kriterier som prioriteringarna ska ske utifrån (se nedan). De kriterier som ska tillämpas i Norrbotten är fetmarkerade nedan. Det innebär att arbetet med att avgöra vilka byggnader som ska prioriteras ska ske utifrån de kriterier som regionen valt att tillämpa. Regionen ska sedan ange vilka av byggnaderna i PTS byggnadsförteckning som ska vara prioriterade samt skriva en motivering till val av kriterier.
- **Främjande av anslutningar till hushåll; det vill säga stadigvarande bostäder där minst en person är folkbokförd**
 - **Främjande av företagande och näringsliv samt andra verksamheter**
 - Främjande av anslutningar till samhällskritiska funktioner, som till exempel skolor, vård- och omsorgsboenden, och allmänna kommunikationer
 - Samordning med andra insatser som till exempel andra regionala initiativ och stödinsatser
 - **Beaktande av känd efterfrågan från slutanvändare**
 - **Beaktande av områdesspecifika förutsättningar som innebär sämre förutsättningar för bredbandsutbyggnad**
 - Beaktande av långa avstånd till närmaste nod i befintligt nät
 - **Områden som har utmaningar med postservice, mobiltäckning, eller har sämre tillgång till ombud för grundläggande betaltjänster**

Om önskade prioriteringar överstiger 30 procent behöver en prioritering sinsemellan göras. Valet är mellan att uppnå jämlikhet mellan kommuner eller maximal möjlighet till att erhålla stöd till länet.

Byggnader som ingår i stödområden för landsbygdsprogrammet ska endast vid särskilda fall prioriteras inom ramen för PTS-stödet. De två stödformerna kan inte kombineras. Stöder från landsbygdsprogrammet förutsätter en hög anslutningsgrad vilket brukar vara problematiskt. Grundregeln bör alltid vara att stödmodeller inte får bytas ut.

Om önskade prioriteringar överstiger 30 procent väljer regionen att ta bort prioriteringar med högsta byggkostnad, tills 30 procent uppnås. Dock ska

särskilt ömmande projekt som hamnar utanför prövas. Bedömningen är att detta ger maximalt stödutfall till länet.

Under processen med regionala prioriteringar har förankring skett med länets kommuner och länsstyrelsen.

Social hållbarhet

Ökad tillgänglighet till samhällsservice ger minskade sociala klyftor och ökad delaktighet.

Miljömässig hållbarhet

Bredband möjliggör digitala möten och därmed ett minskat resande.

Ekonomisk hållbarhet

Så mycket medel som möjligt till Norrbotten.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 47

Region Norrbottens trafikbeställning

Dnr 00198-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige besluta att:

1. Den trafikbeställning som Region Norrbotten gjorde 2018 avseende stomlinjer ligger fast.
2. I samband med upphandling av busstrafik ska två bränslealternativ ingå, HVO (förnybar diesel) och diesel.
3. I samband med upphandling av busstrafik ska alternativet med fossilfritt bränsle utgå på grund av regionens minskade ekonomiska ramar gällande kollektivtrafik.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Helena Öhlund (S), Anita Gustavsson (S), Daniel Persson (S), Lennart Thörnlund (S) och Jan-Anders Perdahl (V) yrkar att:

1. Den trafikbeställning som Region Norrbotten gjorde 2018 avseende stomlinjer ligger fast med ansvar för den faktiska finansieringen.
2. I samband med upphandling av busstrafik ska flera bränslealternativ ingå.

Nils-Olov Lindfors (C) och Lage Hortlund (SD) yrkar på det liggande förslaget.

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att det liggande förslaget vunnit nämndens bifall.

Reservationer

Helena Öhlund (S), Anita Gustavsson (S), Daniel Persson (S), Lennart Thörnlund (S) och Jan-Anders Perdahl (V) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Yttrande till beslutsförslaget

Det pågående projektet med att ta fram en ny trafikarta för länet kommer, tillsammans med ett reviderat Trafikförsörjningsprogram att bli avgörande för hur trafikbeställningen i framtiden ska se ut. Dessa kommer också att ligga till grund för framtagandet av ett nytt samarbetsavtal mellan Region Norrbotten och länets 14 kommuner. Först när dessa finns på plats kan det bli aktuellt med en förändring av trafikbeställningen gällande de så kallade stomlinjerna.

Sammanfattning

Regionala kollektivtrafikmyndighetens direktion har önskat ett förtydligande gällande om den trafikbeställning som regionen gjorde 2018 fortfarande

gäller, och om de linjer som beställdes då fortfarande ska finnas kvar. En annan fråga som också önskades svar på var huruvida kravet på fossilfritt bränsle ska kvarstå som krav i upphandlingarna.

Ärendet

Bakgrund

Region Norrbotten är beställare och finansör av kollektivtrafik med buss som går mellan minst två kommunhuvudorter, så kallade stomlinjer. Trafikförsörjningsprogrammet som beslutas av den regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM) pekar ut den strategiska inriktningen för länets kollektivtrafik och ska ligga till grund för den trafikbeställning som görs.

Regionfullmäktige beslutade 21-22 november 2018 (§129) att uppdraga till den regionala kollektivtrafikmyndigheten att upprätta ett trafikpliktsbeslut utifrån ett långsiktigt utvecklings- och finansieringsperspektiv som redovisats i separat bilaga. Detta inför att ny upphandling av trafik skulle göras på stomlinjer där avtalen var på väg att löpa ut (2019-12-10, 2020-06-16 samt 2020-12-12). I beslutet framgick inget om linjesträckning eller turtäthet, endast vilka kommuner som kollektivtrafikens stomlinjenät ska omfatta: Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå samt inkludera vissa länsöverskridande linjer.

Den 14 december 2018 beslutade regionala kollektivtrafikmyndighetens (RKM) direktion om allmän trafikplikt på följande linjer:

Linje	Sträcka
26	Arjeplog – Arvidsjaur – Skellefteå
44	Gällivare – Jokkmokk – Boden – Luleå
53	Kiruna – Pajala – Övertorneå – Haparanda
54	Pajala – Övertorneå – Haparanda
63	Övertorneå – Kalix
14	Luleå - Piteå
46	Pajala – Gällivare
21	Arvidsjaur – Älvsbyn – Boden – Luleå
31	Älvsbyn – Luleå
32	Älvsbyn – Piteå
23	Boden – Sunderbyn – Luleå
28	Boden – Sunderbyn – Luleå
29	Boden – Avan – Luleå
30	Boden – Luleå

Linje	Sträcka
97	Boden – Luleå
20/100	Haparanda – Luleå – Umeå
15*	Råneå – Sunderby sjukhus

* Linjen upphör juni 2021.

Region Norrbottens finansiering av kollektivtrafik

Nedan beskrivs den budget som regionala utvecklingsnämnden beslutat om i sin plan för år 2021-2023.

	2020 (tkr)	2021 (tkr)	Förändring jmf 2020 exkl pris- förändring
Länstrafiken Norrbotten AB	86 500,0	79 500,0	-7 000,0
Norrtåg AB	28 927,0	35 137,0	4 862,0
Summa:	115 427,0	114 637,0	

Regionala utvecklingsnämnden har beslutat om minskad budgetram för stomlinjetrafiken enligt ovan. Bakgrunden till detta är att hela regionen har ett sparkrav på sin verksamhet samt att en del av budgeten för kollektivtrafiken (2 mkr) har omfördelats från busstrafiken till tågtrafiken avseende sträckan Haparanda - Luleå, enligt beslut i landstingsstyrelsen 30 september 2015 (§204 Ansökan om driftsbidrag för finansiering av tågtrafik på Haparandabanan, dnr 2920-2015).

Med anledning av regionens minskade budget för busstrafiken har direktionen i regionala kollektivtrafikmyndigheten önskat ett förtydligande gällande om den trafikbeställning avseende stomlinjetrafiken som regionen gjorde 2018 fortfarande gäller, och om de linjer som då beställdes fortfarande ska finnas kvar. Dessa linjer behöver dock ses över inom ramen för kommande revidering av Trafikförsörjningsprogrammet och det pågående projektet ÅkerBär som handlar om att ta fram en ny trafikarta för länet. En annan fråga som också önskades svar på var huruvida kravet på fossilfritt bränsle ska kvarstå som alternativ i upphandlingarna.

Den 28-29 oktober 2020 beslutade regionfullmäktige (§ 91 Finansiering av underskott 2019 och uppsägning av samarbetsavtal – Kollektivtrafiken, Dnr 1267-2020) att säga upp nuvarande samarbetsavtal mellan Region Norrbotten och Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå kommun. Regiondirektören fick i uppdrag att tillsammans med länets kommuner ta fram förslag på hur ett nytt samarbetsavtal kan utformas. Detta innebär att

nuvarande samarbetsavtal gällande kostnadsfördelning gäller som längst till och med 31 december 2022.

Pågående arbete och utmaningar

Trafikbeställningen ska gå hand i hand med trafikförsörjningsprogrammet. Med tanke på den strukturförändring som utvecklingen av tågtrafiken innebär för länet och de utmaningar som kollektivtrafiken fått möta under den fortfarande pågående pandemin är det viktigt att trafikförsörjningsprogrammet revideras under året för att ta höjd för dessa förändringar.

I början av året har projektet ÅkerBär startats upp under ledning av RKM. Projektet syftar till att ta fram en ny trafikarta med bättre samordning av buss- och tågtrafik i Norrbotten och därigenom få till ett attraktivt trafiksystem som får fler att resa kollektivt och samtidigt minska kostnaderna. Här är det viktigt att se hur tåg och buss samverkar. Regionen deltar i arbetet tillsammans med kommunerna.

Som ett led i att regionen sagt upp samverkansavtalet har ett arbete startats upp med att på politisk nivå börja diskutera hur man ser på kollektivtrafikens framtid i länet och vad regionen och länets kommuner är villiga att betala för kollektivtrafiken. En politisk styrgrupp med representanter från Region Norrbotten samt Norrbottens Kommuner har tillsatts. En del i arbetet består av att ta fram förslag till ett nytt samverkansavtal som kan komma att inarbetas i RKM:s förbundsordning som samtidigt kommer att revideras. En viktig del här är att se över budgetprocessen och den ekonomiska styrningen.

Under våren 2020 har Region Norrbotten deltagit i upphandlingsarbetet av busstrafik på norrlandskusten tillsammans med Länstrafiken Norrbotten (samt Länstrafiken Västerbotten). Vid framtagandet av ny tidtabell har regionen bevakat att busstrafiken (sträckan Haparanda-Umeå) inte går parallellt med Norrtågstrafiken. Här har antalet busslinjer och turer därför minskats och lett till viss besparing.

En upphandling av busstrafiken på två år (istället för som tidigare 8-10 år) ger verksamheten större flexibilitet de närmaste åren. Om även kravet på ett fossilfritt alternativ släpps och upphandlingen nöjer sig med HVO eller diesel går det att upphandla begagnade fordon. Det gör det lättare för anbudsgivare på korttidsupphandlingar än om specialfordon krävs pga specialbränsle. Ett alternativ för att öka intäkterna kan vara att höja biljettpriserna. Det kan dock vara svårt att bedöma priselasticiteten (hur många procent den efterfrågade kvantiteten förändras då priset ökar med en procent) och vad en prisjustering skulle ge. Risken är att ett högre pris minskar antalet resenärer då resan inte blir lika attraktiv vid ett högre pris.

Hållbarhet

Innan ändringar i stomlinjerna genomförs måste dessa belysas grundligt för att se vilken effekt det kan få för möjligheterna till arbets- och studiepension i länet för kvinnor och män.

Ur miljösynpunkt är fossilfritt bränsle det mest fördelaktiga bränslealternativet. Då regionen ska minska sina kostnader kräver den ekonomiska situationen att i samband med upphandling av trafik välja det billigare bränslealternativet med HVO som ändå är ett steg i rätt riktning.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

Norrbottens regionala kollektivtrafikmyndighet

§ 48

Tilläggsfinansiering Norrtåg

Dnr 00229-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att

1. Godkänna tilläggsfinansiering av Norrtåg med 314 000 kronor för 2021 under förutsättning av övriga finansiärer medverkar.
2. Finansieringen ska hanteras inom regionala utvecklingsnämndens befintliga ram för 2021.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Lage Hortlund (SD) yrkar avslag.

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att det liggande förslaget vunnit nämndens bifall.

Yttrande till beslutsförslaget

Trafikstarten var sedan länge planerad till 1 april och för regionen och kommunerna har det varit viktigt att tidsplanen ska hållas trots Trafikverkets besked om finansiering från augusti.

Sammanfattning

Persontrafiken på Haparandabanan startade 1 april 2021. Trafikverkets finansiering gäller från augusti 2021. Det innebär att parterna regionen och Luleå kommun, Bodens kommun, Kalix kommun och Haparanda kommun behöver täcka upp för den del av finansieringen som uteblir.

Ärendet

Bakgrund

Region Norrbotten har tidigare fattat beslut om persontrafik på Haparandabanan. Trafiken kom igång 1 april 2021. Trafiken finansieras med statliga medel från Trafikverket och medel från regionen och Luleå kommun, Bodens kommun, Kalix kommun och Haparanda kommun. Trafiken uppskattas kosta 12 029 000 kronor för 2021.

Part	2021 (mnkr)	Tillkommande kostnad (tkr)
Trafikverket	3,4 (aug-december)	
Region Norrbotten	4,0	314
Luleå kommun	1,5	118
Bodens kommun	1,0	79
Kalix kommun	0,8	63

Part	2021 (mnkr)	Tillkommande kostnad (tkr)
Haparanda kommun	0,7	55
Saknas	0,629	
Totalt	12,029	629

Regionala utvecklingsnämnden har för 2021 avsatt 35 137 000 kr till Norrtåg. Av dessa är 4 miljoner kronor destinerade till persontrafiken på Haparanda banan. Trafikverkets finansiering gäller från 1 augusti 2021 vilket innebär att en del motsvarande 629 000 kronor behöver fördelas på regionen och kommunerna.

Partnerns finansieringsandel:

- Region Norrbotten 50 procent
- Luleå kommun 19 procent
- Bodens kommun 12 procent
- Kalix kommun 10 procent
- Haparanda kommun 9 procent

Förslaget innebär att regionens finansiering av persontrafiken 2021 ökar med 314 000 kronor. Utökningen ska rymmas inom ramen för regional utveckling 2021 som regionala utvecklingsnämnden fastställde 1 december 2020.

Ett avtal mellan parterna Region Norrbotten, Luleå kommun, Bodens kommun, Kalix kommun och Haparanda kommun ska tas fram. Avtalet ska reglera risk för över- och underskott och uppsägningstid.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör
 Ekonomidirektör

§ 49

Medlemskap i Föreningen Sveriges Vatten- och vindkraftskommuner och regioner, FSV

Dnr 00191-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att

1. Ansöka om medlemskap i Föreningen Sveriges Vatten- och vindkraftskommuner och regioner (FSV).
2. Medlemsavgiften hanteras inom befintlig ram för regionala utvecklingsnämnden.

Yttrande till beslutsförslaget

Medlemskapet innebär att kraften i regionens påverkansarbete för införande av regionala naturresursavgifter stärks.

Sammanfattning

Regionen avser ansöka om medlemskap Föreningen Sveriges Vatten- och vindkraftskommuner och regioner (FSV). Föreningens opinionsarbete att en rättmätig del av vatten- och vindkraftens värden ska tillfalla lokal- och regional nivå är i linje med regionens påverkansarbete för införandet av regionala naturresursavgifter.

Föreningens syfte är att verka för att det till vatten- och vindkraftskommunerna samt till berörda regioner varaktigt återförs en del av de värden som dessa näringar genererar. Kommunerna och regionerna skall på så sätt tillförsäkras stabila och förutsägbara intäkter. Föreningen är partipolitiskt neutral och tar inte ställning för eller emot utbyggnad av vatten- och vindkraft.

Ärendet

På senare år har omställningen till ett hållbart samhälle med mindre klimatpåverkan inneburit ett ökat intresse för naturresurser för att klara EU:s gröna omställning. Automatisering och effektivare processer har medfört att utvinning av naturresurser kräver allt mindre arbetskraft. Den nuvarande beskattningen av företag innebär att skatteintäkter från företagen kommer staten till del, inte de kommuner och regioner som berörs av verksamheten. Det innebär att samtidigt som efterfrågan på naturresurserna ökar så minskar de ekonomiska fördelarna av utvinningen för de delar av landet som berörs.

För att komma tillrätta med denna problematik har Region Norrbotten en påverkansfråga, *införandet av regionala naturresursavgifter*, som överensstämmer väl med Föreningen Sveriges Vatten- och vindkraftskommuner och regioner (FSV) opinionsarbete att en rättmätig del av vatten- och vindkraftens värden ska tillfalla lokal- och regional nivå. För Region Norrbotten

innebär ett medlemskap att kraften i regionens påverkansarbete för införande av regionala naturresursavgifter stärks.

Föreningen Sveriges Vatten- och vindkraftskommuner och regioner (FSV) bildades år 1999 på initiativ från Östersunds och Ragunda kommuner och i dagsläget är 35 vattenkraftskommuner medlemmar i föreningen. Från Norrbotten är Arjeplog, Boden och Gällivare medlemmar. I maj 2019 blev region Jämtland/Härjedalen den första regionen i föreningen och även region Värmland är numera medlem i FSV.

Föreningens syfte är att verka för att det till vatten- och vindkraftskommunerna samt till berörda regioner varaktigt återförs en del av de värden som dessa näringar genererar. Kommunerna och regionerna skall på så sätt tillförsäkras stabila och förutsägbara intäkter. Föreningen är partipolitiskt neutral och tar inte ställning för eller emot utbyggnad av vatten- och vindkraft. I föreningens styrelse finns företrädare från de flesta riksdagspartier, även från Socialdemokraterna och Moderaterna som på riksplaneln hittills har varit tveksamma till ett system där medel från naturresurserna ska stanna lokalt och regionalt.

Syftet från start var att samla landets vattenkraftskommuner bakom kravet på att en del av vattenkraftens värden ska stanna lokalt och regionalt. En fråga som föreningen drivit genom åren är att överföra fastighetsskatten från staten till kommuner och regioner. Förebilden var och är norska LVK (Landssammanslutning av Vasskraftskommunar) som organiserar de norska vattenkraftskommunerna. I Norge stannar mellan fem och sex miljarder norska kronor per år i de kommuner och fylken där vattenkraften produceras. Vattenkraftsmedlen ses som en kompensation av de ingrepp i naturen som utbyggnaden har inneburit och är en viktig del av den norska distriktspolitiken. I Sverige är kompensationen cirka 110 miljoner kronor om året i så kallade bygdemedel från vattenkraften.

För ett par år sedan beslutade FSV att även arbeta för att en del av vindkraftens värden stannar lokalt. Samtidigt öppnade föreningen även för att regioner kan bli medlemmar i föreningen. Region Jämtland Härjedalen beslutade i maj 2019, i total politisk enighet, att ansöka om medlemskap i FSV. Senare har även region Värmland blivit medlem och föreningens förhoppning är att fler regioner ska ansluta sig.

Kostnad för medlemskap

Medlemsavgiften är 5 000 kr i fast avgift samt 10 öre per invånare i regionen. För Region Norrbottens del blir det ca 30 000 per år.

Protokollsutdrag skickas till

Regional utvecklingsdirektör

§ 50

Förslag till inriktning för Interreg Aurora för programperioden 2021-2027

Dnr 00336-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att bifalla förslaget till inriktning för programmet Interreg Aurora programmet för programperioden 2021-2027.

Yttrande till beslutsförslaget

Ett nytt program för Interreg ska bidra till investeringar i regional hållbar tillväxt och sysselsättning och utgår från regionens strategier och prioriteringar för hur regionen ska utvecklas. Det nya programmet ska bidra till:

1. Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling.
2. Ett grönare och koldioxidsnålare Europa.
3. Ett mer socialt Europa genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter
4. Interreg specifika mål- samverkan mellan regionerna

Sammanfattning

Region Norrbotten har tillsammans med 15 andra regioner tagit fram ett gemensamt program för Interreg Aurora för perioden 2021-2027. EU-kommissionens förordningstexter som programmen baseras på, är ännu inte antagna, EU:s budget är inte fastställd och inte heller programmets indikatorer.

Interreg- programmet är ett viktigt verktyg i att genomföra Norrbottens Smart specialiseringsstrategi och Regionala utvecklingsstrategin. Programmet syftar till att stärka gränsöverskridande samverkan mellan Sverige, Finland och Norge och främja samverkan och utveckling mellan regionerna. I Sverige ska, enligt förordningsförslaget, Interreg programmen välja politiskt mål 2 Ett grönare och koldioxidsnålare Europa och Politisk mål 4 Ett mer socialt Europa genom att den europeiska pelaren för sociala rättigheter är ett krav för Interreg programmen.

De sociala hållbarhetsaspekterna är viktiga i genomförandet. Hänsyn tas till jämställdhet, integration och icke diskriminering i bland annat målgruppsanpassning och deltagande avseende programmets insatser. Budgeten för Interreg programmet, EU-delen är ca 93,8 miljon euro och med den norska finansieringen blir programstorleken ca 102,2 miljoner euro.

Ärendet

Bakgrund

Regeringen fattade beslut den 17 juni 2020 om att erbjuda Region Norrbotten tillsammans med 15 andra regioner att ta fram ett program för Interreg Aurora 2021-2027. I framtagandet av programmen för Aurora ska särskild hänsyn tas till det samiska folkets utmaningar och möjligheter.

Politiskt område 1 – *Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling.* Forsknings- och innovationskapaciteten i programområdet ska fortsätta utvecklas och befintliga innovationsmiljöer behöver stärkas med flera olika aktörers deltagande genom att utveckla stödjepunkter för att utveckla och utbyta kunskap och personal.

De små och medelstora företagens tillväxt och konkurrenskraft ska stärkas. Företagen ska arbeta för att öka förädlingsvärdet, stärka sin konkurrenskraft, vara innovativa och hitta nya marknader. Internationalisering behöver bli ett naturligt steg i företagens utveckling

Politiskt område 2 – *Ett grönare och koldioxidsnåla Europa genom ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, klimatanpassning, riskförebyggande och riskhantering.*

Biologisk mångfald ska främjas och grön infrastruktur i stadsmiljö utvecklas med minskade föroreningar. Regionens värdefulla naturresurser ska bevaras för framtida generationer och det krävs insatser som ökar medvetenheten om den känsliga arktiska naturen med en ökad förståelse för den biologiska mångfalden. Gränsöverskridande samarbete inom förvaltningen av naturvården måste stärkas och utvecklas, som är en förutsättning för att sårbarheten i ekosystemet ska minskas och hantera framtida miljöutmaningar.

Området innehåller insatser för klimatanpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot olyckor. Insatser som begränsar risken för och konsekvenserna av klimatosakad brand och översvämning, andra klimatrelaterade olyckor samt tekniska olyckor utan klimatkoppling

Området innehåller även insatser för att främja hållbar multimodal mobilitet. Det finns ett behov i programområdet av hållbara investeringar i nya tekniska lösningar, utbyte av data och utveckling av gemensamma betalningsmöjligheter för att underlätta byte mellan transportslag och kombinationsresor.

Politiskt område 4 *Ett mer socialt Europa genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter.*

Kompetensbristen är idag det största tillväxthindret för företags och organisationers tillväxt. Insatser ska bidra till att geografiskt oberoende främja kompetensförsörjning för såväl nyckelkompetenser som för bred kompetens i programområdet.

Kultur och Turism är en möjlighet för programmet att förbättra kulturens och turismens roll i regionens utveckling. Samarbetet behöver fördjupas så att fler aktörer och individer får möjlighet att delta i det gränsöverskridande samarbetet. Gränsöverskridande samverkan som attraherar människor stärker regionens kultur och kulturarv samt samarbetet mellan urfolken och minoriteter som är av särskild vikt.

Interreg specifika mål 1. *Bättre gemensam styrning*. Ambitionen inom området är att stärka den lokala och regionala gränsöverskridande styrningen och institutionella kapaciteten i regionen. Den regionala kapaciteten på programområdet ökas med ömsesidigt förtroende och minimering av gränshinder för att uppnå en gemensam arbetsmarknad.

Process för framtagande

Region Norrbotten har haft ett antal möten inom de olika Politiska områdena för att kunna skriva Programmet för Interreg Aurora:

- Regionalt forum den 21 oktober, 2020 och den 26 februari, 2021
- Tillväxtberedningen den 9 oktober, 2020 och 19 mars, 2021.
- Regionala utvecklingsnämnden, statusuppdateringar varje RUN.

Utöver befintliga nätverk har följande insatser genomförts för att förankra valen av politiska områden, särskilda mål och innehållet i programmet:

Region Norrbotten har haft ett digitalt seminarium om programmet den 11 februari, ca 500 personer deltog från alla tre länder. Förslag till Interreg Aurora program, ska lämnas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 30 april 2021.

Bilaga:

Interreg Aurora för programperioden 2021-2027.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 51

Handlingsplan 2021-2023, regional överenskommelse om samverkan med civilsamhället

Dnr 00015-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår styrelsen att anta handlingsplan 2021-2023, regional överenskommelse om samverkan med civilsamhället.

Yttrande till beslutsförslaget

Projektet *Samverkan och överenskommelse mellan offentlig sektor och civila samhället i Norrbotten (SÖK)* ligger i linje med den regionala utvecklingsnämndens plan 2021-2023, den strategiska planen samt den regionala utvecklingsstrategin. Dessa styrande dokument lyfter fram vikten av ett starkt civilsamhälle samt behov av att formalisera samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället för att möta samhällsutmaningarna i Norrbotten. Mot bakgrund av detta blir handlingsplanen gällande samverkan med civilsamhället viktig.

Sammanfattning

Handlingsplanen för 2021-2023 är ett resultat av SÖK-projektet och en del av den regionala överenskommelsen om samverkan mellan Region Norrbotten, Länsstyrelsen Norrbotten och civilsamhället på regional nivå. Handlingsplanen ska förtydliga arbetet med den regionala överenskommelsen mellan parterna och presenterar ett antal handlingar och aktiviteter inom olika utvecklingsområden som är en del i förverkligandet av överenskommelsens intentioner.

Region Norrbotten, Länsstyrelsen i Norrbotten, Samforma samt idéburna organisationer på regional nivå har gemensamt under 2019-2020 arbetat fram en överenskommelse med generella principer för samverkan samt en handlingsplan för 2021-2023. Överenskommelsen och handlingsplanen ska bidra till att skapa förutsättningar för en långsiktig samverkan och förtydliga förhållningssättet mellan parterna för att tillsammans möta länets samhällsutmaningar och verka för ett livskraftigt Norrbotten.

Ärendet

Bakgrund

Under 2017 genomfördes en kartläggning av civila samhället i Norrbotten och det konstaterades att civilsamhället är en viktig part i det regionala utvecklingsarbetet. Samtliga sektors gemensamma krafter behövs för att utveckla ett öppet, inkluderande, demokratiskt och attraktivt Norrbotten med goda livsmiljöer.

I flertalet styr- och strategidokument inom Region Norrbotten lyfts betydelsen av ett levande civilsamhälle som en viktig del i ett livskraftigt län. I regionala utvecklingsnämndens plan 2019-2021 är en av framgångsfaktorerna att hitta former för hur samverkan med civilsamhället kan organiseras. I den regionala utvecklingsnämndens plan för 2021-2023 lyfts att en av framgångsfaktorerna i arbetet är att den regionala överenskommelsen signeras av Region Norrbotten. I den regionala utvecklingsstrategin lyfts vikten av samhandling med det civila samhället. Regionstyrelsens plan, 2021-2023, belyser även vikten av alla människors deltagande i samhällets utveckling och att ett formaliserat samskapande med civilsamhällets implementeras i verksamheterna. Överenskommelsen har en koppling till den regionala utvecklingsstrategin och agenda 2030.

Regionala utvecklingsnämnden beslutade 2019 (RUN 2019-03-19, §47) att medfinansiera projektet SÖK som står för samverkan och överenskommelse mellan offentlig sektor och civila samhället i Norrbotten. Satsningen ska bland annat resultera i en överenskommelse för samverkan på regional nivå mellan parterna Region Norrbotten, Länsstyrelsen Norrbotten, Samforma samt regionala idéburna organisationer. SÖK projektet har även i uppdrag att ta fram en handlingsplan för 2021-2023.

Parterna i projektet, som nämns ovan, samt enstaka kommuner har deltagit i flertalet dialoger under processens gång. Även kunskapshöjande insatser och omvärldsbevakning har genomförts. Inom SÖK-projektet har en kartläggning genomförts med fokus på att belysa pågående samverkan, utmaningar och möjligheter i samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället samt vilka kunskapshöjande behov som finns bland parterna.

Syfte

Syftet med handlingsplanen är att förtydliga arbetet med den regionala överenskommelsen, identifiera utvecklingsområde som bidrar till att förverkliga överenskommelsens intentioner. De utvecklingsområden som har arbetets fram mellan parterna i arbetsgruppen samt vid kunskapshöjande dialoger är följande:

- Överenskommelseprocessen
- Skapa, stärka dialog och mötesplatser
- Öka kunskap
- Information och kommunikation
- Intern förankring
- Samverkansstruktur och arbetssätt
- Främja utveckling

Uppföljning och löptid

Handlingsplanen och överenskommelsen ska följas upp årligen och rapporteras till relevanta politiska forum. Handlingsplanen gäller för åren 2021-2023.

Beslutsunderlag:

Handlingsplan 2021-2023, regional överenskommelse om samverkan mellan Region Norrbotten, Länsstyrelsen Norrbotten och civilsamhället på regional nivå i Norrbotten.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

Utvecklingsdirektör

Verksamhetsdirektör

§ 52

Yttrande Skogsutredningen SOU 2020:73

Dnr 00034-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lämna yttrande enligt förslag med följande tillägg till yttrandet:

Skyddad skog täcker stora arealer och för att oupptäckta naturresurser inom dessa områden ska kunna tillgodogöras måste undersökningstillstånd tillåtas. För att kunna göra en avvägning av naturvärde mot ekonomiska värde måste tillståndspliktiga undersökningar kunna genomföras.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Jan-Anders Perdahl (V) yrkar att följande tillägg förs in i yttrandet:

Skyddad skog täcker stora arealer och för att oupptäckta naturresurser inom dessa områden ska kunna tillgodogöras måste undersökningstillstånd tillåtas. För att kunna göra en avvägning av naturvärde mot ekonomiska värde måste tillståndspliktiga undersökningar kunna genomföras.

Nils-Olov Lindfors (C) yrkar bifall till det liggande förslaget med Jan-Anders Perdahls tilläggsförslag.

Ordföranden ställer det liggande förslaget med Jan-Anders Perdahls tilläggsyrkande under proposition och finner att nämnden beslutar att bifalla.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionerna har uppdraget som regionalt utvecklingsansvarig. Uppdraget finns reglerat i förordningen om regionalt tillväxtarbete och i en lag om regionalt utvecklingsansvar. Region Norrbotten har till följd av uppdraget identifierat frågor där regionen saknar fullbeslutande makt men vars hanterade är avgörande för Norrbottens tillväxt och investeringar i länet - Fortsatt hållbart skogsbruk för tillväxt och klimatet är en sådan fråga.

Ärendet

Bakgrund

Miljödepartementet har remitterat Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73 Stärkt ägande rätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen.

Syftet med utredningen var att värna och stärka den privata äganderätten till skogen genom att stärka rättssäkerheten för markägare och företag, och säkerställa att markägare får ekonomisk kompensation för inskränkningar i ägande- och brukanderätten i den utsträckning de har rätt till.

Syftet var också att belysa eventuella målkonflikter och att synergier nyttjas mellan internationella och relevanta nationella åtaganden om biologisk mångfald och en växande cirkulär bioekonomi.

Utredaren skulle dessutom föreslå hur incitament för hållbart skogsbruk och en förbättrad legitimitet för den förda skogs- och miljöpolitiken kan skapas.

Förslagen skulle sammantaget främja en växande skogsnäring och hållbar skoglig tillväxt med god och säkerställd tillgång till nationell biomassa från den svenska skogen.

Region Norrbottens synpunkter

Här redovisas en sammanfattning av Region Norrbottens synpunkter på utredningens betänkande. Yttrandet i sin helhet kan läsas i bilagan.

Region Norrbotten anser att:

Biologisk mångfald

- Stora arealer skyddad skog kräver att naturvårdande skötsel prioriteras
- Avsättningar av skyddad natur bör, i ett internationellt sammanhang, redovisas enligt gemensamma regler
- Saklig kunskap bör utgöra underlag för hur politiken ska prioritera naturvärden i skogen

Stärkt äganderätt

- Skog med höga naturvärden är en tillgång
- Ersättning till all fjällskog med höga naturvärden är självklar
- Omfattningen av fortsatta naturvårdsavsättningar i fjällnära skog kräver tydliga politiska avvägningar

Växande bioekonomi

- Ett nationellt mål för ökad tillväxt är bra
- Nationell samordnare ska vara en resurs till regionala skogsprogrammen

Större tydlighet – mindre krångel

- Sammanvägd nyckelbiotopsregistrering ska tas bort
- Kunskapskrav på mindre skogsfastigheter är orealistiska
- Regionalt utvecklingsansvariga ska finnas med som samrådspart

Beslutsunderlag:

Remiss av Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73 Stärkt ägande rätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Yttrande över remiss av Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73 Stärkt ägande rätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 53

Yttrande över remiss SOU2020_78 Tillgängliga stränder-ett mer differentierat strandskydd

Dnr 00032-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lämna yttrande enligt förslaget.

Yttrande till beslutsförslaget

För Norrbottens utveckling är betydelsen stor av att strandskyddet får en mer flexibel och tillåtande tillämpning i glesa geografier och landsbygdskommuner som tar hänsyn till att förhållandena ser olika ut över landet och varierar över tid.

Ärendet

Bakgrund

Miljödepartementet har remitterat betänkandet ”Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd SOU 2020:78”.

Utredningens uppdrag var att föreslå hur strandskyddet skulle göras om i grunden genom ökad differentiering som tar hänsyn till att tillgången till sjöar och stränder varierar i landet, liksom befolkningstäthet och exploateringstryck. Uppdraget var att det skulle bli enklare att bygga strandnära i landsbygdsområden.

En strandskyddslagstiftning som bättre främjar att leva, bygga och verka i länets kommuner lyfts upp som en prioriterad fråga i Norrbottens regionala utvecklingsstrategi. Flexibel och tillåtande tillämpning av strandskyddet är också en av Region Norrbottens påverkansfrågor för att främja tillväxt och investeringar i länet.

Region Norrbotten har deltagit i utredningens expertgrupp under utredningens genomförande med en strategifråga från avdelningen för regional utveckling, samhällsplaneringsenheten.

Region Norrbottens synpunkter

Här redovisas en sammanfattning av Region Norrbottens synpunkter på utredningens betänkande. Yttrandet i sin helhet kan läsas i bilagan.

- Region Norrbotten ställer sig i stort positiv till utredningens förslag men tveksam till att den kommer att innebära en förändring av strandskyddet i grunden.
- Region Norrbotten tror att förslagen i betänkandet kan bidra till regional utveckling.

- Region Norrbotten anser att förslagen inte ger tillräckligt med lokalt inflytande och förtroende till kommunerna att fullt ut göra de bedömningar och prioriteringar som de har lokalkunskap till och verktyg för i de kommunala planeringsprocesserna.
- Region Norrbotten ställer sig positiv till förslaget gällande små sjöar och vattendrag förutsatt att de länsvisa undantagen inte upphävs.
- Region Norrbotten avråder från förslaget att länsstyrelsen ska få upphäva tidigare förordnanden om upphävande av strandskydd.
- Region Norrbotten är positiva till digitalisering av underlag för var strandskydd gäller och anser att det ska göras skyndsamt. Samtidigt bör det tydliggöras var det finns överlagrade andra typer av skydd som utgör hinder för byggande och verksamheter.
- Region Norrbotten instämmer i att det finns ett behov av att vidare utreda undantaget för de areella näringarna i strandskyddsbestämmelserna.
- Region Norrbotten ställer sig i stort positiv till förslaget om landsbygdsområden och anser att det ska vara kommunens bedömning av de lokala förutsättningarna som ska avgöra vad som är ett landsbygdsområde.
- Region Norrbotten anser att det behövs förtydliganden kring vilken omfattning av utredning som ska krävas för att peka ut ett landsbygdsområde och anser att Länsstyrelsens tid för handläggning är alltför lång.
- Region Norrbotten anser att regionerna ska läggas till som samrådspart i författningsförslagen.

Hållbarhet

Lagstiftningen om strandskydd syftar till ekologisk och social hållbarhet genom att värna allemansrättslig tillgång till stränder och goda livsmiljöer för växter och djurliv. Med förslagen om ett mer flexibelt strandskydd i landsbygder blir förutsättningarna för boende och verksamheter i dessa områden mer gynnsamma, vilket bidrar till ekonomisk hållbarhet i gles- och landsbygder.

Beslutsunderlag:

Remiss av betänkande Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd SOU 2020:78

Yttrande över remiss SOU 2020:78 Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 54

Yttrande över innovation som drivkraft -från forskning till nytta

Dnr 00029-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lämna följande yttrande.

Sammanfattning

Region Norrbotten är positiva till förslaget från remissen *innovation som drivkraft – från forskning till nytta* med utökat stöd för att nyttiggöra resultat från forskning och andra kunskaper tillkomna vid högskolan men ser att vissa delar behöver förtydligas och utvecklas. Det ska vara meriterande för forskare att arbeta med samverkansuppgiften och lärosätenas anslag bör öronmärkas för uppgiften. Region Norrbotten föreslår att innovationskontor placeras i Norrbotten med tematiska områden som stål- och gruvindustrin och rymden.

Ärendet

Innovationsstödet vid lärosätena, ska mer ändamålsenligt bidra till att stärka Sveriges innovationskraft och därmed landets konkurrenskraft, sysselsättning och ekonomiska utveckling. Lärosäten bör ges goda förutsättningar att verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. Innovationskontoren arbetar inne på högskolan med att fånga upp och utveckla idéer från medarbetare och i vissa fall även studenter. I dag finns det totalt 13 innovationskontor och därmed finns det högskolor som saknar eget innovationskontor.

Region Norrbotten föreslår att incitament skapas för att högskolans anställda ska vara aktiva i arbetet med innovationer och att det bör vara meriterande för forskare att arbeta med samverkansuppgiften. Region Norrbotten föreslår;

- Att det ska vara meriterande för forskare att arbeta med samverkansuppgiften.
- Att en del av lärosätenas anslag öronmärks till samverkansuppgiften.

Utredningen föreslår ett utökat innovationsstöd och inrättande av olika stödfunktioner och det finns behov av större insatser för innovationsstöd än som ges i dag. Mot bakgrund av detta föreslås att regeringens ska kunna tilldela utökade innovationskontorsuppdrag till minst två högskolor i samverkan. Dessa ska ha en särskild tematisk inriktning och kunna innebära ett särskilt innovationskontor. Region Norrbotten föreslår;

- Två områden för ett tematiska innovationskontor, ett för stål och gruvindustrin och ett för rymden

Norrbottens främsta styrkor ligger i gruvindustris och stålindustris värdekedja, kapaciteten för förnybar energi, nätverk mellan industri och forskning. Norrbotten ligger i framkant när det gäller grön omställning av industrin som till exempel de industriella satsningarna H2 Green Steel som startar stålproduktion i Boden och HYBRIT i Gällivare. Sveriges gruvindustri och metallutvinnande industri ligger redan idag i framkant när det gäller hållbarhet och effektivitet och vi har ett unikt ekosystem där företagens utveckling sker i nära samverkan med universitet och institut. Detta har lett till att de svenska gruvföretagen är extremt produktiva och ligger långt framme när det gäller digitalisering och automation. Vidare är Norrbotten en innovationshub för branschen med både det nationella (SIP STRIM) såväl som delar av det Europeiska (EIT RawMaterials) innovationsprogrammet baserade i länet. Här finns också Sveriges gruvuniversitet Luleå tekniska universitet som är globalt erkända för sin industrinära forskning i hela värdekedjan, samt forskningsinstitutet SVERIM.

- Region Norrbotten anser att stål och gruvindustrin ska vara ett av de tematiska områdena i ett innovationskontor, sådant kontor bör placeras i Norrbotten.

Norrbotten är Sveriges och Europas rymdcentrum. I Norrbotten finns ett ekosystem med globalt ledande aktörer inom rymdforskning och rymdteknologi samt en omfattande stödverksamhet för startup företag och SME inom rymdområdet. I Norrbotten finns det en stark forskningsmiljö kring rymden med Esrange Space Center, Rymdbolagets bas för uppsändningar, kontroll av satelliter och tester av rymdfarkoster. Här finns Institutet för rymdfysik (IRF) som konstruerar instrument för att mäta till exempel norrsken. Här finns också Institutionen för rymdvetenskap som utbildar rymdingenjörer och rymdforskare, liksom The European Space Agencys (ESA) satellitstation Salmijärvi. Huvudkontoret finns på Rymdcampus i Kiruna. EISCAT har också en mottagarstation som ligger några kilometer öster om Kiruna centrum. EISCAT är en internationell forsknings-infrastruktur (en av Sveriges Big Science anläggningar). EISCAT är en av få internationella forskningsinfrastrukturer där Sverige är värdnation. EISCAT investerar just nu i ny infrastruktur. Det nya systemet, EISCAT_3D, kommer att vara i drift 2022.

Regeringen satsar på att bygga ut kapaciteten på Esrange som är en strategisk resurs för nationell och internationell forskning och utveckling. Esrange ska utveckla uppskjutningsteknik för små och stora raketer, mer miljövänliga motorer, flygtester och satellit-teknik. Anläggningen ska även kunna användas för demonstration av exempelvis nya komponenter för rymdapplikationer. Regeringen har tagit fram en strategi för svensk rymd-verksamhet. Strategins utgångspunkter är att utveckla den svenska rymdindustrin så att Sverige ska bli en stark rymdnation.

- Region Norrbotten anser att rymden ska vara ett av de tematiska områdena i ett innovationskontor, sådant kontor bör placeras i Norrbotten.

Region Norrbottens synpunkter

Region Norrbotten ser positivt på förslaget från remissen *Innovation som drivkraft – från forskning till nytta* men ser att vissa delar behöver förtydligas och utvecklas. Region Norrbotten vill lyfta fram följande.

- Det ska vara meriterande för forskare att arbeta med samverkansuppgiften.
- En del av lärosätenas anslag bör öronmärkas till samverkansuppgiften.
- I 1 kap.2 § bör man göra en förtydligande med en fotnot om vad *andra kunskaper* är för något.
- Stål- och gruvindustrin ska vara ett av de tematiska områdena i ett innovationskontor och ett sådant kontor bör placeras i Norrbotten.
- Rymden ska vara ett av de tematiska områdena i ett innovationskontor och ett sådant kontor bör placeras i Norrbotten.

Beslutsunderlag:

Remissyttrande över innovation som drivkraft – från forskning till nytta

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 55

Yttrande över promemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar inom sammanhållningspolitiken

Dnr 00028-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lämna yttrande enligt bilaga.

Sammanfattning

Inom EU finns ett omfattande regelverk på området för den så kallade sammanhållningspolitiken. Sammanhållningspolitiken regleras genom ett antal EU-förordningar som upprättas för sjuårsperioder. Europeiska kommissionen har för den kommande programperioden 2021–2027 lagt fram förslag till ett flertal EU-förordningar. I promemorian föreslås ändringar i svensk lagstiftning med anledning av vissa av de föreslagna förordningarna. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 december 2021.

Region Norrbotten anser att de föreslagna ändringarna i föreliggande kompletterande bestämmelser i huvudsak innebär förtydliganden och förenklingar av nuvarande bestämmelser vilket välkomnas.

Ärendet

EU-förordningarna beräknas vara slutförhandlade under våren 2021 och målsättningen är att den nya programperioden 2021–2027 ska inledas under våren. Sveriges programförslag kommer i samband med detta att lämnas in till Europeiska kommissionen. Först efter att inlämnade program har godkänts kan programarbetet för fonderna påbörjas. Lagstiftningen bör då finnas på plats. Nedan följer en beskrivning av de föreslagna förändringarna:

Ändringar i lagen om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden

Hänvisningen i lagen till EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden ska ersättas med en upplysning om att lagen kompletterar sådana EU-förordningar som innehåller bestämmelser om stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Europeiska socialfonden+, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Bestämmelsen ska även innehålla en upplysning om att regeringen i svensk författningssamling ska tillkännage vilka grundförordningar som avses.

Uttrycket EU:s förordningar om strukturstöd och stöd till utveckling av landsbygden ska bytas ut mot de EU-förordningar som lagen kompletterar.

Det ska förtydligas att bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala ränta, avser ränta på stödbelopp som lämnats ur de fonder som anges i 1 § första stycket.

Ändringar i lagen om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m.

Enligt lagen om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m. har regeringen en möjlighet att överlåta förvaltningsuppgifter, inklusive myndighetsutövning, till övervakningskommittéer och organ i enlighet med uppräknade EU-förordningar.

Det krävs dock inte längre att det i lag regleras specifikt om överlåtelse av förvaltningsuppgifter om detta framgår direkt av en EU-förordning. Det finns därmed inte längre skäl att i lag reglera frågan. Lagen bör därmed upphävas.

Ändringar i lagen om strukturfondspartnerskap

Hänvisningen till EU:s strukturfonder ska ändras till Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska socialfonden+. Hänvisningen till målet investering för tillväxt och sysselsättning ska ändras till investering för sysselsättning och tillväxt.

Ändringar i lagen om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete

Hänvisningen till EG:s strukturfonder ska ändras till Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska socialfonden+.

Ändringar i lagen om lokala aktionsgrupper

Hänvisningen till artikel 34.3 i förordningen om gemensamma bestämmelser ska vara dynamisk dvs. avse den vid varje tidpunkt gällande lydelsen av EU-förordningen.

Beslutsunderlag:

Yttrande över Kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar inom sammanhållningspolitiken

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 56

Medverkan i plattformar för genomförande av smart specialiseringsstrategi

Dnr 00243-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att Region Norrbotten ansluts till:

1. Sevilla plattformen
 2. NECSTouR
 3. S3 Partnership for space
- i arbetet med att genomföra Smart specialiseringsstrategin

Yttrande till beslutsförslaget

Region Norrbotten fortsätter arbetet med att implementera Smart specialiseringsstrategin genom att delta i Sevilla plattformen, ansluta sig till NECSTours och S3 Partnership för space. På så sätt underlättas arbetet med att samla kunskap, erfarenheter och expertis kring smart specialisering och att utveckla verktyg, erbjuda utbildningspaket för regionens utvecklingsaktörer samt att arrangera årliga konferenser för beslutsfattare.

Sammanfattning

För att förstärka regionens konkurrenskraft och ge Norrbottens utvecklingsaktörer bra möjligheter att få medel från Horisont Europe och framtida strukturfonder (ERUF och ESF) ansluts Region Norrbotten till Sevilla plattformen. Syftet med plattformen är att samla kunskap, erfarenheter och expertis kring smart specialisering och att utveckla verktyg, erbjuda utbildningspaket samt att arrangera årliga konferenser för beslutsfattare.

För att genomförandet av Smart specialiseringsstrategin ska bli komplett och täcka alla områden i strategin sker även anslutning till Necstour för att täcka utvecklingsområdet besöksnäring. Det finns ingen motsvarighet för besöksnäringen som Sevilla plattformen är för utvecklingsområden som exempelvis rymden eller andra områden i Norrbottens smart specialiseringsstrategi. NECSTouR, är ett nätverk för besöksnäringen som på ett liknande sätt ger utvecklingsmöjligheter för besöksnäringen som man ger andra områden i strategin. NECSTouR är till för att stärka innovationskraften inom besöksnäringen.

Ärendet

Bakgrund

Under sommaren 2011 lanserade Generaldirektoratet för forskning en plattform för smart specialisering. Plattformen för smart specialisering, även

kallad S3P, syftar till att främja EU:s regioner och medlemsländer att göra det mesta av sina unika tillgångar och förbättra sina resultat.

Anledningen var att EU halkade efter andra länder inom innovation och i nuläget når inte EU målet, att investera tre procent av sin bruttonationalprodukt i forskning och innovation. Genom en fokusering på smart specialisering vill EU nå en bättre och mer strategisk användning av strukturfondsmedel, prioritering av kunskapsutveckling och innovation, samt betona nödvändigheten av samarbete mellan offentliga, akademiska och privata aktörer. För att främja den europeiska innovations- och konkurrenskraften syftar plattformen till att hjälpa medlemsländerna och de europeiska regionerna att utveckla, implementera och utvärdera nationella och regionala innovationsstrategier för smart specialisering. Detta innebär att insatser och resurser koncentreras på ett begränsat antal prioriteringar där de kan bidra till att utveckla spetskompetens och ökad konkurrenskraft.

Huvudsyftet med plattformen är att samla kunskap, erfarenheter och expertis kring smart specialisering och att utveckla verktyg, erbjuda utbildningspaket samt att arrangera årliga konferenser för beslutsfattare.

Plattformen erbjuder vägledning för beslutsfattare om hur innovationsstrategier bäst utvecklas och implementeras, samt information om andra relevanta EU-projekt och webbverktyg rörande innovation, forskning och företagande. En kunskapsdatabas byggs upp som samlar expertkunskap från universitet, forskningscentrum, regionala myndigheter, företag samt EU-kommissionen som deltar i att utveckla och granska de anslutna regionernas innovationsstrategier. Detta utbyte sker främst via workshoppar som arrangeras några gånger per år.

Plattformen avser även att erbjuda utbildning till regionerna i form av arbetsgrupper och peer reviews. När en region ansluter sig till plattformen för smart specialisering får de möjlighet att delta i ett antal arbetsgrupper arrangerade kring ett antal tematiska områden. Grundtanken är att samla aktörer, resurser och investeringar inom regionalt prioriterade styrkeområden med syftet att EU:s regioner ska bli mer konkurrenskraftiga. Strategin innebär att man ställer upp prioriteringar för att bygga upp konkurrensfördelar genom att egna styrkor styr mot företagets behov, för att kunna utnyttja framväxande möjligheter och marknadsutveckling på ett sammanhängande sätt, och samtidigt undvika dubblerade och fragmenterade insatser.

Nödvändiga villkor programperiod (2021-2027)

För kommande programperiod (2021-2027) har EU-kommissionen föreslagit att förhandsvillkoren ersätts med så kallade nödvändiga villkor. De nödvändiga villkoren har mer detaljerade uppfyllningskriterier och mer kontinuerlig och striktare uppföljning än vad förhandsvillkoren har haft i nuvarande programperiod. Vad gäller kravet på en smart specialiseringsstrategi, skiftar villkoren från enbart en existens av en nationell eller regional strategi för smart specialisering i nuvarande programperiod, till en god styrning av strategin i nästa programperiod. För visa att en region är aktiv i sitt arbete med Smart specialisering är att en region ansluter sig till Sevilla plattformen.

Region Norrbottens roll är öppna möjligheter för regionens aktörer att delta och kunna få tillgång till framtida finansiering från exempelvis forskningsprogrammet Horisont Europe som har kravet att en region måste ha en Smart specialiseringsstrategi för att kunna söka finansiering från forskningsprogrammet. Smart specialisering är även centralt inom EU:s sammanhållningspolitik och alla medlemsstater ska ha en Smart specialiseringsstrategi för att kunna använda sig av EU:s regionalfondsmedel samt för Interreg programmen.

S3 Partnership on Space

S3-partnerskapet syftar till att mobilisera kapaciteten hos de olika regionala aktörerna som deltar i innovativa initiativ relaterade till rymden runt om i Europa. Rymdverksamheten är en del av Norrbottens Smart specialiseringsstrategi och ett av utvecklingsområdena. Med en ökande efterfrågan på rymdverksamhet förväntas rymden spela en ännu större roll för Norrbottens ekonomi i framtiden. Region Norrbotten välkomnar denna utveckling och uppmuntrar utvecklingsaktörer att delta i aktiviteter för att stärka det regionala innovationssystemet i rymden.

NECSTouRs

Det finns ingen motsvarighet för besöksnäringen som Sevilla plattformen, och det närmaste man kommer är NECSTouRs (Network of European Regions for a Competitive and Sustainable Tourism) (<https://necstour.eu/>). På liknande sätt behöver Regionen ge utvecklingsmöjligheter för besöksnäringen som man gör för rymden i Sevilla plattformen.

Nätverket är till för att stärka innovationskraften inom regionens besöksnäring. Genom utbyte av idéer, möjlighet att hämta hem kunskap, gränsöverskridande samverkan med andra europeiska besöksregioner och möjlighet att verka i ett transnationellt sammanhang skapas en ökad samverkan och helhetssyn som är till nytta för besöksnäringens företag i regionen.

Swedish Lapland Visitors Board ser nyttan i att ta del av det europeiska nätverket NECSTouRs och är regionens företrädare för besöksnäringens frågor. De driver olika typer av utvecklingsprojekt; regionala, Interreg och struktur-fondsprojekt. För att skapa en långsiktig finansiell stabilitet och diversifiering i främjandet av näringen behöver organisationen proaktivt delta i sam-

manhang där medel görs tillgängliga. Swedish Lapland Visitors Board har som avsikt att:

- Skapa en transnationell koppling för de utvecklingsprojekt Swedish Lapland Visitors Board driver för att öka innovationskraft och nytta
- På ett tidigt stadie verka för att utvecklingsmedel kommer regionens företag till gagn
- Hämta hem idéer och kunskap från andra regioner
- Skapa synlighet för den utveckling som sker i regionen på EU-nivå för att stärka regionens attraktionskraft
- Proaktivt påverka och förbättra förutsättningarna för regionens företag
- Hitta samverkan med andra projekt inom EU för att utveckla Swedish Lapland Visitors Boards strategiska arbete.

Den kostnad som är förenad med medlemskap i NECSTouRs tar Swedish Lapland Visitors Board inom sin ordinarie verksamhet. För att ett medlemskap ska vara möjligt behöver Region Norrbotten uttala ett medgivande att Swedish Lapland Visitors Board kan ingå i nätverket som representant för Region Norrbotten.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 57

Medfinansiering Leader Tornedalen förlängningsår 2021-2022

Dnr 00232-2021

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att:

1. Leader Tornedalen beviljas medfinansiering med 1 411 413 kr
2. Medlen anvisas ur statliga anslaget 1:1
3. Region Norrbottens villkor för regionala projektstöd ska följas.

Yttrande till beslutsförslaget

Genom Region Norrbottens medfinansiering av förlängningsåren för Leader Tornedalen säkerställs det att EU medel blir tillgängliga för lokala projekt i Tornedalen. Projektens resultat förväntas bidra till en attraktivare landsbygd och således genomförandet av Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030.

Sammanfattning

Projektet är en förlängning på aktuell Leaderperiod 2016-2020 samt framtagning av ny strategi för Lokalt ledd utveckling i Haparanda, Övertorneå, Pajala och Kiruna kommuner.

Ärendet

Bakgrund

Tornedalen är ett leaderområde som beviljats projektstöd från jordbruksverket under programperioden 2016-2023. EU har möjliggjort att jordbruksverket kan föra över medel från kommande programperiod till att omsättas i nuvarande leaderprogram. Ärendesystemet för de statliga 1:1 medlen gör att Region Norrbotten behöver hantera medfinansieringen av förlängningsåren som en ny ansökan.

Syfte

Bidra till utveckling av landsbygden så att Tornedalen är en gränsöverskridande mötesplats där människor och företag möts och kan förverkliga sina idéer i en kreativ livsmiljö.

Satsningen inom Leader Tornedalen har tre övergripande mål:

- Utveckla ett inkluderande, välkomnande och attraktivt område för människor och företag att växa i.
- Utveckling av ny kompetens i befintliga och nya verksamheter
- En hållbar och smart tillväxt med bas i områdets natur- och kulturtillgångar.

Programmet har dessutom ett krav på att alla projekt ska möta ett eller flera s.k. horisontella mål; de omfattar ungas, utrikesföddas och minoriteters delaktighet i utvecklingsarbetet, ökad jämställdhet och främjandet av miljö och klimatmål.

Genomförande

Finansieringen avser en förlängning av nuvarande program för åren 2021 och 2022 så att inget glapp uppstår inför nästa programperiod som startar 2023. Styrning via LAG det vill säga en styrelse för föreningen Tornedalen 2020 som består av ledamöter från ideell- privat- och offentlig sektor. Projektet har en anställd verksamhetsledare och administratör på kansliet i Övertorneå.

Medfinansieringen avser även framtagandet av en strategi för Tornedalens kommande Leader programperiod 2023-2027.

Hållbarhet

Samtliga projektansökningar bereds av verksamhetsledare och arbetsutskottet för föreningen innan dom lämnas vidare till LAG styrelsen som prioriterar ansökningarna och där vägs hållbarhet in enligt den gällande strategin för föreningen.

Finansiering

Finansiär	Sökt belopp
Region Norrbotten (1:1)	1 411 413
Haparanda kommun	359 000
Kiruna kommun	359 000
Pajala kommun	359 000
Övertorneå	359 000
Jordbruksverket	14 070 000
Leader Tornedalen 2020	4 058 004
Total projektbudget	20 975 417

Förväntade resultat av projektet

Ett inkluderande, välkomnande och attraktivt område för människor och företag att växa i. Ny kompetens i befintliga och nya verksamheter. En hållbar ekonomisk, social och ekologisk tillväxt med bas i områdets natur- och kulturtillgångar.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör